

9,71 % більше за жвавий тип темпераменту. Найбільша кількість пробілів та розривів хромосом встановлено у жеребців млявого темпераменту, що на 2,87 % більше за невтримний темперамент, на 7,13 % більше за спокійний тип та на 10,94 % більше за жвавий темперамент.

Список використаних джерел

1. Буркат В. П., Ковтун С. І. Використання цитогенетичного контролю при виявленні хромосомних аномалій. Київ, 2005. № 2. С. 38-40.
2. Ткачова І. В. Стратегія розвитку галузі конярства в Україні. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. 2010. №103. С. 8 – 16.
3. Сушко О. Б., Новіков О. О., Осташко Ф. І., Соклакова О. В., Ткачов О. В. Розробка технологічної лінії для отримання, кріоконсервації сперми жеребців та штучного осіменіння кобил. *Науково-технічний бюлетень ІТ НААН*. № 94. Харків, 2006. С. 325 – 330.
4. Исследование хромосом сельскохозяйственных животных. Методические рекомендации ; под. ред. Яковлева А. Ф. Ленинград. 1976. 65 с.
5. Графодатский А. С., Раджабли С. И. Хромосомы сельскохозяйственных и лабораторных млекопитающих. Новосибирск, 1988. 128 с.
6. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. Москва : Колос, 1969. 256 с.

Старостенко Ірина

к.с.-г.н., доцент

Буштрук Марина

к.с.-г.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет
Біла Церква, Україна

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

За умов ринкової економіки актуальним питанням є створення високопродуктивних, конкурентоспроможних порід молочної та молочно-м'ясної худоби, за рахунок яких можна вирішити низку економічних і соціальних завдань народного господарства України.

На сучасному етапі розвитку молочного скотарства в Україні формування стад здійснюється за рахунок вітчизняних племінних ресурсів, а також імпорту молочної худоби зарубіжної селекції. Не винятком стала і симентальська – класична порода комбінованого типу продуктивності, яка оптимально поєднує високу молочність і добру м'ясність. За міцністю конституції, адаптаційними якостями, тривалістю господарського використання, довічною продуктивністю сименталів відносять до

порід світового значення [1, 2]. Для покращення племінних і продуктивних якостей симентальської породи української селекції інтенсивно використовується генетичний потенціал симентальської породи із Австрії, Канади, Німеччини, Чехії [3, 5].

За даними Ю. Д. Рубана [4], інтенсивне завезення симентальської худоби з Німеччини та Швейцарії наприкінці XIX століття в Україну та схрещування з місцевою худобою зумовило зростання у помісних тварин показників молочності, якості молока та м'ясності, що відповідало зростаючим потребам ринку. Разом з цим змінювалось відношення до такої помісної худоби, формувались певні правила і прийоми розведення. Висока молочна продуктивність сименталів за останні роки більшості країн Європи свідчить про перспективність розведення цієї породи. У Німеччині надій становив в середньому 6643 кг жирністю 4,18% та білка 3,53%, у Австрії відповідно – 6363 кг, 4,20 і 3,44%, у Швейцарії – 6831 кг, 3,93 і 3,27%, та Сербії – 4710 кг з вмістом жиру 3,92% [6]. Більшість європейських селекціонерів зберігають та вдосконалюють подвійний напрям продуктивності сименталів за надоєм і м'ясними якостями.

У зв'язку з цим актуальним є вивчення молочної продуктивності корів симентальської породи вітчизняної та чеської селекції в умовах стада СТОВ «Мирославель-агро» с. Мирославль Житомирської області.

Доведено суттєвий вплив на молочну продуктивність корів племінної цінності їх батьків, що свідчить про доцільність використання бугаїв-поліпшувачів за умов постійної оцінки їх племінної цінності за якістю нащадків та відповідного підбору у стадах худоби. Об'єктом досліджень були чистопородні тварини симентальської породи різного походження, які утримувались в однакових умовах (чеської селекції $n=123$, та тварини української селекції $n=177$).

Симентальська порода через свою комбінованість, а точніше, універсальність за напрямом продуктивності має прекрасні м'ясні й молочні якості, що завжди особливо цінилося. Молочна продуктивність залежить від багатьох генетичних та паратипових факторів: ступеня успадковуваності ознак, належності тварин до породи, генотипу, лінії, технології вирощування, утримання і використання тварин, рівня і якості годівлі, віку, екстер'єру і конституції та інших.

Молочна продуктивність є основним показником оцінки господарсько-корисних ознак великої рогатої худоби. Доведено, що генетичний потенціал симентальської породи (який вказує на максимальні можливості тварин) за належних умов годівлі та утримання дає змогу створювати молочні стада з продуктивністю 6000-80000 кг молока за лактацію.

Середній надій корів симентальської породи за стадом становить $5603 \pm 269,3$ кг з вмістом жиру в молоці $4,09 \pm 0,029$ %. Аналіз молочної продуктивності показав зміни надою корів з кожною наступною лактацією. Надій корів чеської селекції за першу лактацію становить $5222 \pm 232,4$ кг, другу - $5510 \pm 309,6$, третю - $6575 \pm 251,8$ кг. Встановлено, що надої корів чеської селекції впродовж всіх лактацій перевищують надої корів української селекції.

Найбільшою є різниця за першу лактацію - 406 кг молока (7,77 %, $P>0,99$), за другу і третю лактації ця різниця в надоях зменшується і становить 190 (3,44 %, $P<0,95$), і 396 (6,02 %, $P>0,99$), кг відповідно. Найвищі показники молочної продуктивності спостерігалися у корів з третім отеленням.

За всі досліджувані лактації корови української селекції переважали за надоєм та

кількістю молочного жиру стандарт породи.

За результатами досліджень встановлено статистично вірогідну різницю за кількістю молочного жиру у корів симентальської породи різної селекції. Вміст жиру за лактаціями був в межах від 3,84 % до 4,27 %. Чеські ровесниці характеризуються вищою жирномолочністю у порівнянні з коровами вітчизняної селекції. Різниця за вмістом жиру в молоці становила 0,30 % за першу лактацію, - 0,21 % за другу і 0,19 % за третю лактацію на користь корів чеської селекції.

За кількістю молочного жиру встановлено також статистично вірогідну різницю між коровами симентальської породи різної селекції в межах $P > 0,95$; $P > 0,99$ на користь чеських корів.

У корів симентальської породи різної селекції встановлено взаємозв'язок між ознаками молочної продуктивності: надій – вміст жиру в молоці (+0,16 +0,21), надій – кількість молочного жиру (+0,58 +0,79).

Отже за показниками молочної продуктивності кращими виявилися корови чеської селекції. Використання бугаїв-плідників чеської селекції на сименталах української селекції буде сприяти підвищенню молочної продуктивності корів.

Досвід зарубіжних країн та традиції розведення сименталів в Україні для одержання молока і м'яса переконують, що у селекційній роботі з симентальською худобою у перспективі необхідно надавати перевагу тваринам комбінованого типу. Тому основною метою селекції симентальської породи є генетичне удосконалення тварин у напрямку підвищення молочності.

Список використаних джерел

1. Зубець М. В., Буркат В. П., Єфіменко М. Я., Полупан Ю. П. Генетика і селекція у скотарстві. *Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть* : У 4 т ; редкол. В. В. Моргун (голов. ред.) та ін. Київ : Логос, 2001. Т.4. С. 181-198.
2. Ладика В. І., Хмельничий Л. М., Салогуб А. М. Оцінка бугайців симентальської породи австрійської селекції за м'ясними якостями. *Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. Серія «Сільськогосподарські науки»*. «» 2009. № 7. С. 112-115.
3. Микитюк Д. М., Литовченко А. М., Мельник Ю. Ф. та ін. Програма селекції симентальської породи великої рогатої худоби на 2004-2012 роки. Київ, 2004. 94 с.
4. Рубан Ю. Д. Эволюция симментальской породы скота: опыт и перспективы его использования. Київ : Аграрная наука, 2002. 296 с.
5. Свердліков О. В. Господарсько-біологічні особливості симентальської худоби різної селекційної належності в умовах лісостепу України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Тваринництво»*. 2003. Вип. 7. С. 221-225.
6. Чуприна О. В. Ефективність використання симентальської породи зарубіжної селекції в умовах Лісостепу України. *Вісник Сумського НАУ. Серія «Тваринництво»*. Суми : ВДТ «Університетська книга», 2007. Вип.3 (12). С.135-142.

